

Jan Sniegowicz kwam hier niet vandaan

*Jan kwam hier niet vandaan
maar vanaf die eerste dag
dat ik hem zag
in het Amsterdamse Bos
kon ik hem verstaan*

*Jan was hier niet geboren
maar vanaf die eerste minuut
vanaf die eerste dag
dat ik hem sprak
daar in het bos
kon ik hem verstaan*

Met mijn beste vriendin Gerda
fietste ik vanuit de Borgerstraat
naar het bos

We fietsten immers wel vaker
soms overnachtten we
in een herberg van de NJHC

Die middag streken we neer
in het gras op een kleedje
we keken wat rond
en aten een paar sneetjes brood

Verderop zaten drie jongemannen
We begrepen al snel,
ze spraken een andere taal

Plotseling kwam een van hen overeind
en liep naar ons toe
met een boekje in zijn hand

In gebroken Nederlands begon hij te lezen
het was een boekje met moppen,
het heette De Lach

Die middag fietste hij terug naar de stad
Hij fietste en ik,
ik zat achterop

*Jan kwam hier niet vandaan
maar vanaf die eerste dag
dat ik hem zag
dat ik hem sprak
daar in het bos
met vriendin Gerda
kon ik hem verstaan*

*Mijn Jan was hier niet geboren
maar vanaf die eerste minuut
vanaf die eerste dag
dat ik 'm zag
daar in het bos
kon ik hem verstaan*

Later in de avond
fietste ik met Gerda
naar het Leidscheplein

We hadden afgesproken
met Jan en Michiel
Ik hoopte dat ze er zouden zijn

Op de afgesproken plek
voor de Stadschouwburg stond Jan
Z'n Poolse vriend Michiel was thuisgebleven
omdat die al een meisje had

Noodgedwongen gingen we die avond
met z'n drieën naar de film
Het was dichtbij, het heette de Uitkijk,
het was de oudste bioscoop van de stad

Jan zat in het midden
Gerda en ik zaten elk aan een kant
Al had Jan natuurlijk graag gewild
dat hij die avond met me alleen had gehad

Een keer later spraken we natuurlijk
met z'n tweeën ergens af

Ik weet niet precies meer waar we zaten
maar vanaf dat moment was het
–vermoed ik –
wel voor mekaar

Nog weer later ontmoette hij m'n moeder
en weet je wat het mooie was

Zij, zij was gek op hem
en hij was gek met haar

*Jan, hy kaam hjir net wei
mar fanôf dy earste middei
fanôf dy earste minut
fanôf dat earste momint
begriep ik wat er sei*

*Mijn Jan was hier niet geboren
maar vanaf die eerste minuut
vanaf die eerste dag*

*dat ik 'm zag
met z'n Poolse vrienden Victor en Michiel
daar in dat bos
kon ik hem verstaan*

Pas later begreep ik
wat ie in de oorlog had doorstaan

Ook voor mij was het rot geweest
maar wat in Polen was gebeurd
was niet te verslaan

Zoals zoveel Poolse jongens
was ie in Duitsland terecht gekomen in een kamp
Toen de Amerikanen het uiteindelijk bevrijdden
was het een wonder dat ie nog bestond

Hij zei er vrijwel nooit iets over
Als je hem ernaar vroeg dan hield ie zich stil
Over hoe ze alles van hem hadden afgenomen
Z'n grootste bezit was een geleende jas

Zonder papieren en paspoort
werkte ie twee jaar lang voor de Amerikaan
Na die twee jaren mocht ie kiezen
waar ie als man alleen naartoe zou gaan

Hij dacht, ik ga naar Holland
Dan kan ik ooit misschien nog terug
In Holland werd ie machinebankwerker
in de Kromhout motorenfabriek

Van z'n familie in Polen
heeft hij van velen niks meer gehoord
Alleen zijn twee zussen in Gdansk
hebben we nog een paar keer gezien

Zo begon voor hem een nieuw leven
al heeft het nog vrij lang geduurd
voordat onze koningin hem behaagde
met een Nederlands paspoort

*Jan kaam hjir net wei
mar fanôf dy earste middei
fanôf dy earste minút
fanôf dat earste momint
begriep ik hiel goed wat er sei*

*Jan Sniegowicz kwam hier niet vandaan
maar vanaf die eerste dag
vanaf dat eerste moment
vanaf die eerste minuut
dat ik 'm sprak*

kon ik hem verstaan

Een keer sprak ik onze buurvrouw
Ze zei, in de lift kan ik soms
niet verstaan wat ie zegt

Dan gebruikt hij Poolse woorden
of blijft hij zwijgend
tegen de achterwand staan

Dat kan misschien wel wezen
Dat kan misschien wel zo zijn
Maar vanaf de eerste dag
– als je begrijpt wat ik bedoel –
begreep ik heel goed wat ie zei

*Jan kaam hjir net wei
mar fanôf dy earste middei
fanôf dy earste minut
fanôf dat earste momint
begriep ik hiel goed wat er sei*

*Jan Sniegowicz was hier niet geboren
maar vanaf die eerste minuut
vanaf die eerste dag
dat ik 'm zag
daar in dat Amsterdamse bos
met z'n twee Poolse vrienden
en hij naar me toekwam gelopen
met dat moppenboekje
in z'n hand
en we later terugfietsten
met z'n tweeën op de fiets
terug naar de stad
kon ik hem verstaan*

Voor Jo Sniegowicz-Willemsen
en haar inmiddels overleden man Jan Sniegowicz
Leppehiem, 12 oktober 2022
Door Nyk de Vries